

ความรับผิดชอบของรัฐที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้าย
ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ

นางสาวจิระพรรณ ผ่องชมภู

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-479-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**STATE RESPONSIBILITY FOR STATE SPONSORED TERRORISM
IN INTERNATIONAL LAW**

Miss Jerapan Pongchompoo

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-332-479-8

จิระพรรณ ผ่องชมภู : ความรับผิดชอบของรัฐที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้ายตามหลัก
กฎหมายระหว่างประเทศ (STATE RESPONSIBILITY FOR STATE SPONSORED
TERRORISM IN INTERNATIONAL LAW) อ.ที่ปรึกษา : เศ.สุพานิต เกิดสมเกียรติ,
172 หน้า. ISBN 974-332-479-8.

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษากรณีความรับผิดชอบของรัฐที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้ายตามหลัก
กฎหมายระหว่างประเทศ โดยเป็นการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาความไม่ชัดเจนของกฎหมายระหว่างประเทศที่
เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว อันส่งผลให้ผู้เสียหายและประชาคมโลกไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายอย่าง
เต็มที่และมีประสิทธิภาพ

การศึกษาประเด็นปัญหาทางกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับรัฐที่ให้การสนับสนุนการก่อการ
ร้ายพบว่า หลักกฎหมายระหว่างประเทศที่นำมาใช้เพื่อพิจารณาความผิดของรัฐที่กระทำการดังกล่าว โดยเฉพาะ
เจาะจงไม่มีปรากฏ คงมีแต่เพียงหลักพื้นฐานทางกฎหมายเช่นหลักการคุ้มกันของรัฐ ซึ่งถือกำเนิดจากหลัก
อำนาจอธิปไตยที่เท่าเทียมกันของรัฐและหลักการห้ามแทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่น ทั้งนี้โดยพิจารณา
ประกอบกรณีความไม่ครอบคลุมถึงความผิดเช่นว่านั้น ในขณะที่ข้อมติสมัชชาใหญ่สหประชาชาติสามารถทำ
ได้เพียงการวางกรอบให้รัฐต่าง ๆ ปฏิบัติตาม อันเป็นการสะท้อนให้เห็นเจตนารมณ์ของประชาคมโลกและ
หลักกฎหมายตามกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศไม่มีความชัดเจนในเรื่ององค์ประกอบของความผิดฐาน
ก่อการร้าย รวมถึงเกณฑ์การเยียวยาความเสียหาย ยิ่งไปกว่านั้นยังจำกัดอยู่เพียงแต่การกระทำละเมิดดังกล่าว
เป็นความรับผิดทางแพ่ง แต่ต่อมามีแนวโน้มที่จะให้การกระทำดังกล่าวขยายความเป็นรับผิดทางอาญาระหว่าง
ประเทศ รวมทั้งมีได้จำกัดว่าเป็นความผิดของรัฐเท่านั้น แต่เป็นความผิดที่ลงโทษต่อปัจเจกชนด้วย

ปัญหาต่อไปคือ ความผิดฐานก่อการร้ายระหว่างประเทศมีลักษณะเป็นการเมืองระหว่างประเทศอยู่
เสมอ ทำให้คณะมนตรีความมั่นคงเข้ามามีบทบาทและในหลายกรณีมีการใช้สิทธิยับยั้ง อันทำให้องค์ประกอบ
ทางด้านกฎหมายของความผิดดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติได้ แต่กลับเกี่ยวพันในเรื่องการปลดแอกชาติไม่มากนักน้อย
และแม้ว่ารัฐต่าง ๆ จะรังเกียจการสนับสนุนการก่อการร้าย แต่ในทางปฏิบัติยังไม่สามารถสร้างแรงกดดัน
มากพอให้รัฐยุติการกระทำดังกล่าวได้ และนำไปสู่การใช้กลไกต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในระดับสากล ภูมิภาค
หรือระดับประเทศเพื่อตอบโต้และลงโทษรัฐนั้น

ภาควิชานิติศาสตร์.....
สาขาวิชานิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา2541.....

ลายมือชื่อนิสิตจิระพรรณ ผ่องชมภู.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

C870133 : MAJOR LAW

KEY WORD: STATE SPONSORED TERRORISM

JERAPAN PONGCHOMPOO : STATE RESPONSIBILITY FOR STATE SPONSORED
TERRORISM IN INTERNATIONAL LAW. THESIS ADVISOR : ASSIST.PROF.
SUPHANIT KIRDSOMKIAT. ISBN 974-332-479-8

This thesis aimed to study state responsibility for state sponsored Terrorism in International Law. Analysis will be given on the vagueness of international law in this matter, which results in the violations and the international community being insufficiently and ineffectively remedied therefor.

It appears that these are no specific rules or principles dealing with this issue. Resort has to be made to the basic principles existing under International Law e.g. state immunity which is based on sovereign equality, and non-intervention. Interpretation on the said principles to the widest extent, *latosensu*, is warranted to cover such violation of international law. Resolutions adopted at the United Nations General Assembly can help lay down the framework for states to follow. However some legal elements are contained therein which reflect the political will of the international community in this respect. And it is important to note that the consistent elements of such violation are not clearly defined under customary International Law. Nor is it clear about remedies to the victims. Moreover, such remedies are limited to be claimed for civil liabilities. However, it is inclined to consider that such violation be remedies for criminal liabilities and individual responsibilities.

An issue is raised that international terrorism involves international politics. Thus, the Security Council has a role to play. Unfortunately, in many cases the veto right has been exercised. That being so the constituent elements are open-ended and intertwined with national liberation movements. Although these violations or crimes are considered heinous by the international community, there is no sufficient pressure to suppress the states sponsoring international terrorism, thereby the mechanisms existing at the international law, regional or domestic levels to country and punish such crimes are not properly utilized.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....

ปีการศึกษา.....2541.....

ลายมือชื่อนิติ.....^{สุระพวง พงษ์พม}.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเนื่องจากผู้เขียนได้รับความกรุณาและความอนุเคราะห์จากท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์สุผานิต เกิดสมเกียรติ ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยได้ให้คำแนะนำและแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีเยี่ยม และได้สละเวลาช่วยตรวจ แก้ไข และแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาที่ท่านมีต่อผู้เขียนเป็นอย่างยิ่ง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.พรชัย ด่านวิวัฒน์ ที่ให้ความกรุณาให้ข้อคิดเห็นหลายประการที่เป็นประโยชน์และข้อท้วงติงในเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ ทำให้ผู้เขียนตระหนักถึงความบกพร่องของตนเอง และบ่อยครั้งที่ผู้เขียนมักจะรบกวนท่านอาจารย์ขณะทำงานอยู่เป็นประจำ แต่ท่านอาจารย์กลับยินดีตอบคำถามทุกคำถามที่ผู้เขียนไม่เข้าใจและกรุณาตรวจอ่านและแก้ไขงานของผู้เขียนมาโดยตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ยังได้ตักเตือนและกล่าวย้ำถึงความเป็นนักกฎหมายที่ดีว่าควรทำอย่างไร อันเป็นแนวทางที่ผู้เขียนจะดำเนินรอยตามในอนาคตและจดจำคำสอนของท่านตลอดไป จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์วิฑิต มันทามารณ์ ที่ได้กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกรุณาให้ความเห็นและชี้แนะแหล่งข้อมูลที่จำเป็นและมีประโยชน์ต่องานเขียนวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ชুমพร บัจจุสานนท์ ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้ข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนอย่างยิ่งในการแก้ไขวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะนิติศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้เขียน อันเป็นรากฐานของการศึกษาวิจัยวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความช่วยเหลืออย่างดีเยี่ยมจากคุณดุลยธรรม ธรรมวงศ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ESCAP ในการค้นคว้าข้อมูลและเอกสารในการวิจัย รวมถึงเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่อำนวยความสะดวกในการค้นหนังสือและข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนขอขอบคุณคุณอนุอาวีวรรณ ประมวลชน คุณมธุรส กุลจินต์ ที่ให้ความช่วยเหลือด้านเอกสารจากต่างประเทศที่ช่วยเหลืองานแปลเอกสารภาษาอังกฤษ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาและบุคคลทุกคนในครอบครัวซึ่งสนับสนุนทั้งด้านการเงินและให้กำลังใจแก่ผู้เขียนมาโดยตลอด ท้ายที่สุดนี้ส่วนดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้หากจะมีผู้เขียนขออุทิศให้แก่บุคคลที่กล่าวมาทั้งหมด และหากมีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับและขออภัยมา ณ ที่นี้

จิระพรรณ ผ่องชมภู

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	
กิตติกรรมประกาศ.....	
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	3
1.4 วิธีการศึกษาวิจัย.....	3
1.5 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
บทที่ 2 วิวัฒนาการ สาเหตุ ลักษณะและผลกระทบของรัฐที่ให้การสนับสนุน การก่อการร้าย.....	4
2.1 วิวัฒนาการของกลุ่มผู้ก่อการร้ายเอกชน.....	4
2.2 วิวัฒนาการของกลุ่มผู้ก่อการร้ายเอกชนที่มีรัฐให้การสนับสนุน.....	7
2.3 ประเทศที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้ายในสังคมโลก.....	8
2.3.1 ลิเบีย.....	8
2.3.2 ซีเรีย.....	9
2.3.3 อิหร่าน.....	10
2.3.4 อิรัก.....	11
2.3.5 ชูดาน.....	12
2.3.6 คิวบา.....	13
2.3.7 เกาหลีเหนือ.....	14
2.4 รูปแบบของรัฐที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้าย.....	15
2.5 สาเหตุของรัฐที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้าย.....	16
2.6 ผลกระทบของรัฐที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้ายในสังคมโลก.....	17

บทที่ 3	หลักกฎหมายที่นำมาใช้กับรัฐที่ให้การสนับสนุนการค้าการร้าย.....	20
3.1	วิวัฒนาการของกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับรัฐ ที่ให้การสนับสนุนการค้าการร้าย.....	20
3.2	การให้คำนิยามเกี่ยวกับรัฐที่ให้การสนับสนุนการค้าการร้าย.....	23
3.2.1	การให้คำนิยามเกี่ยวกับการก่อการร้าย.....	24
3.2.2	การให้คำนิยามเกี่ยวกับรัฐที่ให้การสนับสนุน การค้าการร้าย.....	28
3.3	ที่มาของกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับรัฐที่ให้การสนับสนุน การค้าการร้าย.....	31
3.3.1	สนธิสัญญา.....	31
3.3.2	กฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ.....	32
3.3.3	คำพิพากษาศาล.....	34
3.3.4	ข้อมติสมัชชาใหญ่.....	36
3.3.5	ข้อมติคณะมนตรีความมั่นคง.....	44
3.4	ลักษณะของความผิดเกี่ยวกับรัฐที่ให้การสนับสนุนการค้าการร้าย	47
3.4.1	ลักษณะของความเป็นการรุกรานทางอ้อม.....	48
3.4.2	ลักษณะของความเป็นการแทรกแซง.....	49
บทที่ 4	กฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐที่ให้การ สนับสนุนการค้าการร้าย.....	52
4.1	ความหมายของความรับผิดชอบรัฐตามกฎหมายระหว่างประเทศ	52
4.2	องค์ประกอบของความรับผิดชอบรัฐที่ให้การสนับสนุนการค้า การร้าย.....	53
4.2.1	การกระทำของรัฐอันก่อให้เกิดความรับผิดชอบ.....	54
4.2.2	การละเมิดพันธกรณีระหว่างประเทศทางอาญา.....	57
4.2.3	การพิจารณาความเสียหายกรณีความรับผิดชอบรัฐให้การ สนับสนุนการค้าการร้าย.....	59
4.3	ลักษณะของความรับผิดชอบรัฐที่ให้การสนับสนุนการค้าการร้าย	60
4.3.1	ความรับผิดชอบทางแพ่ง.....	61
4.3.2	ความรับผิดชอบทางอาญา.....	63

4.4 การเยียวยาทางกฎหมายอันเป็นผลจากความรับผิดชอบของรัฐ ที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้าย.....	69
4.4.1 การหยุดสนับสนุนการกระทำของกลุ่มผู้ก่อการร้าย.....	70
4.4.2 การจ่ายค่าสินไหมทดแทนต่อประเทศที่เสียหาย.....	72
4.4.3 การทำให้ประเทศที่เสียหายพึงพอใจ.....	74
4.4.4 การยุติความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการก่อการร้าย ในอนาคต.....	78
4.5 กลไกที่นำมาใช้ต่อรัฐที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้าย.....	80
4.5.1 กลไกในระดับสากล.....	81
4.5.1.1 ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ.....	81
4.5.1.2 ศาลอาญาระหว่างประเทศ.....	82
4.5.1.3 คณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติ.....	87
4.5.2 กลไกในระดับภูมิภาค.....	95
4.5.3 กลไกในระดับประเทศ.....	98
4.5.3.1 การตอบโต้ในลักษณะ Reprisal.....	100
4.5.3.2 การใช้กำลังในการป้องกันตนเอง.....	101
4.5.3.3 การลงโทษทางเศรษฐกิจ.....	109
4.5.3.4 การระงับความสัมพันธ์ทางการทูต.....	113
บทที่ 5 แนวโน้มของกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับรัฐที่ให้การสนับสนุน การก่อการร้าย.....	118
บทที่ 6 บทสรุปและเสนอแนะ.....	126
รายการอ้างอิง.....	132
ภาคผนวก.....	138
ประวัติผู้เขียน.....	172